

MITEN SOSIALIDEMOKRATIA YMMÄRTÄÄ KANSALLISUUSKYSYMYKSEN?

I

Kaikki muuttuu... Yhteiskunnallinen elämä muuttuu ja sen mukana muuttuu myöskin „kansallisuuskysymys“. Eri aikoina tulee taistelutantereelle erilaisia luokkia, ja jokainen luokka ymmärtää „kansallisuuskysymyksen“ omalla tavallaan. Siis eri aikoina „kansallisuuskysymys“ **palvelee erilaisia etuja** ja saa erilaisia vivahteita riippuen siitä, **mikä** luokka sen tuo esiin ja **milloin** se tuodaan esiin.

Meillä on esimerkiksi ollut olemassa niinsanottu **aateliston „kansallisuuskysymys“**, kun „Gruusian Venäjään yhdistämisen“ jälkeen gruusialainen aatelisto sai tuntea, miten epäedullista sille oli niiden vanhojen etuoikeuksien ja mahtavuuden menettäminen, jotka sillä olivat gruusialaisten kuninkaiden aikana, ja, pitäen „yksinkertaista alamaisuutta“ arvolleen alentavana, halusi „Gruusian vapautusta“. Tällä se tahtoi saada „Gruusian“ johtoon gruusialaiset kuninkaat ja gruusialaisen aateliston ja antaa siten niiden käsiin Gruusian kansan kohtalon! Se oli feodaalis-monarkistista „natsionalismia“. Tuo „liike“ ei jättänyt mitään

huomattavampaa jälkeä gruusialaisten elämään eikä hankkinut itselleen mainetta ainoallakaan teolla, ellei oteta lukuun Gruusian aatelisten erillisiä salaliittoja venäläisiä vallanpitäjiä vastaan Kaukaasiassa. Yhteiskuntaelämän tapahtumain tarvitsi vain hiukan kajota tuohon ilmankin heikkoon „liikkeeseen“ hajoittaakseen sen perustuksia myöten. Todellakin, tavaratuotannon kehitys, maaorjuuden lakkauttaminen, aatelispankin perustaminen, luokkavastakohtien kärjistyminen kaupungissa ja maaseudulla, voimistunut maaseutuköyhälistön liike y.m.s.— kaikki se antoi kuoliniskun gruusialaiselle aatelistolle sekä sen mukana „feodaalis-monarkistiselle natsionalismille“. Gruusialainen aatelisto jakaantui kahdeksi ryhmäksi. Toinen niistä luopui kaikesta „natsionalismista“ ja ojensi kätensä Venäjän itsevaltiudelle saadakseen siltä korvaukseksi hyvätuloisia virkapaikkoja, huokeaa luottoa ja maatalousvälineitä sekä saadakseen hallituksen varjelemaan sitä maaseudun „kapinoitsijoilta“ y.m.s. Toinen, gruusialaisen aateliston heikompi ryhmä taas solmi ystävyuden gruusialaisten piispojen ja arkki-mandriittien kanssa ja siten peitti elämän vainoaman „natsionalismin“ klerikalismin siipien suojaan. Tämä ryhmä harrastaa suurella antaumuksella hävitettyjen gruusialaisten kirkkojen — „menneen suuruuden muistomerkkien“ — jälleenrakentamista (tämä on sen „ohjelman“ pääpykälä!) ja odottaa hartaasti ihmettä, joka on täyttävä sen maaorjajärjestelmään ja monarkiaan tähtäävät „toiveet“.

Feodaalis-monarkistinen natsionalismi on näinollen ottanut elämänsä viime hetkinä itselleen klerikaalisen muodon.

Nykyinen yhteiskuntaelämä on samalla tuonut meillä esiin **porvariston kansallisuuskysymyksen**. Kun nuori gruusialainen porvaristo tuli tuntemaan, kuinka vaikeata sille on vapaa kilpailu „ulkomaisten“ kapitalistien kanssa, se alkoi gruusialaisten kansallisdemokraattien suun kautta lepperellä **riippumattomasta Gruusiasta**. Gruusialainen porvaristo halusi suojata Gruusian markkinat tullimuurilla, karkoittaa väkivoinalla „ulkomaisen“ porvariston näiltä markkinoilta, nostaa keinotekoisesti tavarain hintoja ja saavuttaa tuollaisin „patrioottisin“ tempuin menestystä rikastumisen tantereella.

Sellainen on ollut ja sellaisena pysyy gruusialaisen porvariston natsionalismin tarkoitusperä. Sanomatta-kin on selvää, että tuon tarkoitusperän toteuttamiseksi tarvittiin voimaa, ja tuo voima oli proletariaatissa. Vain proletariaatti pystyi puhaltamaan hengen porvariston kuohittuun „patriotismiin“. Proletariaatti oli saatava taivutetuksi omalle puolelle, ja niinpä näyttämölle astuvat „kansallisdemokraatit“. Paljon käyttivät he ruutia kumotakseen tieteellisen sosialismin, paljon sättivät he sosialidemokraatteja ja neuvoivat gruusialaisia proletaareja erkanemaan näistä, ylistelivät Gruusian proletariaattia ja suostuttelivat sitä „työläisten omaksi hyväksi“ voimistamaan jollain tavoin Gruusian porvaristoa. He rukoilivat herkeämättä gruusialaisia proletaareja: älkää saattako turmioon „Gruusaa“ (vaiko Gruusian porvaristoa?), unoh-takaa „sisäiset erimielisyydet“, solmikaa ystävyys gruusialaisen porvariston kanssa y.m.s. Mutta turhaan! Porvarillisten sanomalehtimiesten imelät sadut eivät voineet tuudittaa uneen Gruusian proletariaattia!

Gruusian marxilaisten säälimättömät rynnäköt ja varsinkin mahtavat luokkaliikehtimiset, jotka tekivät venäläisistä, armenialaisista, gruusialaisista ja muista proletaareista yhden sosialistisen joukko-osaston, antoivat **porvarillisille natsionalisteillemme** musertavan iskun ja karkoittivat heidät pois taistelutantereelta.

„Häpeään saatetun nimensä palauttamiseksi ennalleen“ täytyi karkuun lähteneiden patrioottiemme „muuttaa edes väriä“, pukeutua edes sosialistisiin vaatteisiin, kun he eivät voineet omaksua sosialistisia katsantokantoja. Ja todellakin, näyttämölle pulpahti illegaalinen... porvarillis-natsionalistinen — luvallanne sanoen „socialistinen“ äänenkannattaja „**Sakartvelo**“⁵! Siten haluttiin viekotella gruusialaisia työläisiä! Mutta oli jo myöhäistä! Gruusialaiset työläiset olivat oppineet eroittamaan mustan valkoisesta, he arvasivat helposti, että porvarilliset natsionalistit „olivat vain muuttaneet väriä“ eivätkä katsantokantojensa ole-musta, että „**Sakartvelolla**“ on ainoastaan nimi **sosialistinen**. He ymmärsivät sen ja nauroivat Gruusian „pelastajille“! „Sakartvelon“ Don Quijotien toiveet eivät toteutuneet!

Toisaalta taloudellinen kehityksemme rakentaa vähitellen siltaa gruusialaisen porvariston eturivin piirien ja „Venäjän“ välille, sitoo taloudellisesti ja poliittisesti nuo piirit „Venäjään“ ja siten horjuttaa ilmeisesti horjutetun porvarillisen natsionalismin maaperää. Ja se on toinen isku porvarilliselle natsionalismille!

Taistelutantereelle ilmestyi uusi luokka, **proletariaatti**, ja sen mukana syntyi uusi „kansallisuuskysymys“, **proletariaatin „kansallisuuskysymys“**. Yhtä

paljon kuin proletariaatti eroaa aatelistosta ja porvaristosta, yhtä paljon myöskin proletariaatin esiintuoma „kansallisuuskysymys“ eroaa aateliston ja porvariston „kansallisuuskysymyksestä“.

Keskustelkaamme nyt tästä „natsionalismista“.

Miten sosialidemokratia ymmärtää „kansallisuuskysymyksen“?

Venäjän proletariaatti alkoi jo kauan sitten puhua taistelusta. Kuten tunnettua, kaikenlaisen taistelun päämääränä on voitto. Mutta proletariaatin voittoa varten on välttämätöntä liittää yhteen kaikki työläiset kansallisuudesta riippumatta. On selvää, että kansallisten raja-aitojen hävittäminen ja venäläisten, gruusialaisten, armenialaisten, puolalaisten, juutalaisten ynnä muiden proletaarien kiinteä yhteenliittäminen on Venäjän proletariaatin voiton välttämätön ehto.

Sellaisia ovat Venäjän proletariaatin edut.

Mutta Venäjän itsevaltius Venäjän proletariaatin pahimpana vihollisena toimii alituisesti proletaarien yhteenliittymistä vastaan. Se vainoaa rosvon tavoin Venäjän „vieraiden“ kansallisuuksien kansallista kulttuuria, kieltä, tapoja ja laitoksia. Itsevaltius riistää niiltä välttämättömät kansalaisoikeudet, ahdistaa niitä joka taholta, kylvää farisealaisesti niiden välille epäluottamusta ja vihamielisyyttä, yllyttää niitä verisiin yhteenlörmäyksiin näyttäen siten, että Venäjän itsevaltiuden ainoana tarkoituksena on saattaa Venäjällä asuvat kansakunnat riitaan keskenään, kärjistää niiden välillä kansallista eripuraisuutta, lujittaa kansallisia raja-aitoja ja siten suuremmalla menestyksellä eroittaa proletaareja toisistaan, suuremmalla menestyksellä hajoittaa koko Venäjän proletariaatti pieniksi kansal-

lisiksi ryhmiksi ja sillä tavoin kaivaa hauta työläisten luokkatietoisuudelle, heidän luokkayhdistymiselleen.

Sellaisia ovat Venäjän taantumuksen edut, sellainen on Venäjän itsevaltiuden politiikka.

On selvää, että Venäjän proletariaatin etujen täytyi ennemmin tai myöhemmin kiertämättä törmätä vastakkain tsaarin itsevaltiuden taantumuksellisen politiikan kanssa. Niin tapahtuikin, ja juuri tällä pohjalla syntyi „kansallisuuskysymys“ sosialidemokratiassa.

Kuinka on rikottava kansakuntien välille pystytetyt raja-aidat, kuinka on hävitettävä kansallinen sulkeutuneisuus, jotta Venäjän proletaareja voitaisiin paremmin lähentää toisiinsa, jotta heidät voitaisiin liittää tiukemmin yhteen?

Sellainen on „kansallisuuskysymyksen“ sisältö sosialidemokratiassa.

On jakaannuttava erillisiksi kansallisiksi puolueiksi ja perustettava niistä „vapaa liitto“, vastaavat federalisti-sosialidemokraatit.

Samaa hokee „Armenian sosialidemokraattinen työväenjärjestö“⁶.

Niinkuin näette, meitä neuvotaan olemaan yhdistymättä yhdeksi Venäjän puolueeksi, jonka johdossa on yhtenäinen keskus, ja jakaantumaan useammaksi puolueeksi useampine johtavine keskuksineen, ja kaikki tämä olisi tehtävä luokkayhtenäisyyden lujittamiseksi! Me tahdomme lähentää eri kansakuntien proletaareja toisiinsa. Mitä meidän on tehtävä?—Loitontakaa proletaarit toisistaan ja te saavutate tarkoituksen! vastaavat federalisti-sosialidemokraatit. Me tahdomme yhdistää proletaarit samaan puolueeseen. Mitä meidän on tehtävä?—Pirstokaa Venäjän proletariaatti erilli-

siksi puolueiksi ja te saavutatte tarkoituksen! vastaavat federalisti-sosialidemokraatit. Me tahdomme hävittää kansalliset raja-aidat. Millaisiin toimenpiteisiin on ryhdyttävä?— Lujittakaa kansallisia raja-aitoja järjestöllisillä raja-aidoilla ja te saavutatte tarkoituksen! vastaavat he. Ja kaikkea tuota neuvotaan meille, Venäjän proletaareille, jotka käymme taistelua yhtäläisissä poliittisissa olosuhteissa ja joilla on sama, yhteinen vihollinen! Sanalla sanoen meille puhutaan: toimikaa vihollisten iloksi ja haudatkaa omin käsin yhteinen päämääränne!

Mutta suostukaamme hetkiseksi federalisti-sosialidemokraattien mielipiteeseen ja seuratkaamme heitä,— katsokaamme, minne he meitä johdattavat! Sanotaanhan: seuraa valehtelijaa aina valheen kynnykselle asti.

Olettakaamme, että olemme totelleet federalistejamme ja perustaneet erilliset kansalliset puolueet. Millaisia tuloksia siitä seuraa?

Se on helppo ymmärtää. Kun me tähän mennessä, ollessamme vielä **sentralisteja**, kiinnitimme päähuomion proletaarien aseman **yhteisiin** ehtoihin, heidän etujensa **yhteisyyteen** ja puhuimme heidän „kansallisista eroavaisuuksistaan“ vain sikäli, mikäli se ei ollut ristiriidassa heidän **yhteisten** etujensa kanssa,— kun tähän mennessä meille oli tärkeimpänä kysymyksenä se kysymys, missä Venäjän kansallisuuksien prolaarit ovat toistensa kanssa samaa mieltä, mitä yhteistä niillä on, rakentaaksemme näiden yhteisten etujen pohjalla koko Venäjän työläisten yhden keskitetyn puolueen, niin nykyään, kun „meistä“ on tullut federalisteja, huomiomme kohdistuu uuteen

pääkysymykseen: missä suhteessa Venäjän kansallisuuksien proletaarit eroavat toisistaan, minkälainen ero on heidän välillään, rakentaaksemme „kansallisen eroavaisuuden“ pohjalla erilliset kansalliset puolueet. Näinollen sentralistille toisarvoisista „kansallisista eroavaisuuksista“ tulee federalistille kansallisten puolueiden perustus.

Jos me kuljemme edelleen tuota tietä, niin ennemmin tai myöhemmin olemme pakoitettuja tekemään sen johtopäätöksen, että esimerkiksi armenialaisen proletaarin „kansalliset“ ja vielä jotkin muut „eroavaisuudet“ ovat samanlaisia kuin armenialaisen porvaristonkin, että armenialaisella proletaarilla ja armenialaisella porvarilla ovat samanlaiset tavat ja samanlainen luonne, että he muodostavat saman kansan, saman jakamattoman „kansakunnan“*. Siitä ei ole

---

* „Armenian sosialidemokraattinen työväenjärjestö“ on vastikään ottanut tuon kehuttavan askeleen. „Manifestissaan“ se julistaa päättävästi, että „proletariaattia (armenialaista) ei voida erottaa yhteiskunnasta (armenialaisesta): yhdistyneen (armenialaisen) proletariaatin on oltava Armenian kansan kaikkein järkevin ja voimakkain elin“, että „sosialistiseen puolueeseen yhdistyneen armenialaisen proletariaatin on pyrittävä määräämään Armenian yhteiskunnallista ajattelua, että armenialainen proletariaatti tulee olemaan heimonsa oma poika“ y.m. (katso „Armenian sosialidemokraattisen työväenjärjestön“ „Manifestin“ 3. pykälää).

On ensinnäkin käsittämätöntä, miksi „armenialaista proletariaattia ei voida erottaa Armenian yhteiskunnasta“, kun tuo „eroaminen“ tapahtuu joka askeleella? Eikö yhdistynyt armenialainen proletariaatti „eronnut“ Armenian yhteiskunnasta, kun se v. 1900 (Tiflisissä) julisti taistelun armenialaiselle porvaristolle ja porvarillisesti ajatteleville armenialaisille?! Mikä sitten on „Armenian sosialidemokraattinen työväenjärjestö“, ellei se ole armenialaisten proletariien luokkajärjestö, proletariien, jotka ovat

pitkä matka „yhteistoiminnan yhteiseen maaperään“, jolle tulee astua sekä porvarin että proletaarin ja ojentaa ystävällisesti toinen toiselleen kätensä saman „kansakunnan“ jäsenenä. Itsevaltaisen tsaarin teko-pyhä politiikka saattaa näyttää tuollaisen ystävyuden „uudelta“ todistukselta ja puheet luokkavastakohdista kuulostavat „sopimattomalta kirjanoppineisuudelta“. Ja sitten vielä jonkin runollinen käsi näppäilee „rohkeammin“ ahdasmielisiä kansallisia säveliä, joita vielä toistaiseksi on olemassa Venäjän kansallisuuksien proletaarien keskuudessa, ja panee ne soimaan vastaavalla nuotilla. Chauvinistiselle huijaukselle avataan luotto (luottamus), ystävät näyttävät vihollisilta ja viholliset ystäviltä, syntyy hämminki, Venäjän proletariaatin luokkatietoisuus murenee.

„eronneet“ Armenian yhteiskunnan muista luokista? Tai mahdollisesti „Armenian sosialidemokraattinen työväenjärjestö“ on kaikkien luokkien järjestö!? Mutta voiko Armenian taisteleva proletariaatti rajoittaa „määräämään Armenian yhteiskunnallista ajattelua“, eikö se ole velvollinen menemään eteenpäin, julistamaan taistelun tuolle ytimiin asti porvarilliselle „yhteiskunnalliselle ajattelulle“ ja puhaltamaan siihen vallankumouksellisen hengen? Tosi-asiat osoittavat, että se on velvollinen. Mutta jos se on siten, niin on itsestään selvää, että „Manifestin“ ei olisi pitänyt kiinnittää lukijan huomiota „yhteiskunnallisen ajattelun määräämiseen“, vaan taisteluun tuota ajattelua vastaan, siihen, että sitä täytyy vallankumouksellistaa; siten se olisi luonnehtinut paremmin „sosialistisen proletariaatin“ velvollisuuksia. Ja vihdoin, näinköhän armenialainen proletariaatti voi olla „heimonsa oma poika“, kun tuon heimon eräs osa — armenialainen porvaristo — imee kuin hämähäkki sen verta, ja toinen osa — armenialainen papisto — sen lisäksi, että imee työläisten verta, vielä järjestelmällisesti turmelee sen tajuntaa? Kaikki nämä kysymykset ovat yksinkertaisia ja kiertämättömiä, kun asia katsotaan luokkataistelun näkökannalta. Mutta „Manifes-

Sen sijaan, että hävittäisimme kansalliset raja-aidat, me näinollen federalistien tahdosta vielä entisestäänkin lujitamme niitä järjestöllisillä raja-aidoilla; sen sijaan, että veisimme eteenpäin proletariaatin luokkatietoisuutta, me työnnämme sitä taaksepäin ja saatamme sen vaarallisiin koettelemuksiin. Ja itsevaltaisen tsaarin „sydän riemuitsee“, sillä sen ei olisi koskaan onnistunut saada itselleen meidän kaltaisiamme ilmaisia apulaisia.

Siihenkö me olemme pyrkineet?

Ja vihdoin, sellaisena aikana, jolloin me tarvitsemme yhtenäistä, joustavaa ja keskitettyä puoluetta, jonka Keskuskomitea voi silmänräpäyksessä nostattaa koko Venäjän työläiset jalkeille ja viedä heidät päättävään rynnäkköön itsevaltiutta ja porvaristoa vas-

---

tin“ kirjoittajat eivät huomaa noita kysymyksiä, sillä he katsovat asiaa federalistis-natsionalistiselta näkökannalta, jonka he ovat lainanneet Bundilta (juutalaisten työväenliitto)⁷. Yleensäkin „manifestin“ kirjoittajat ovat ikäänkuin ottaneet tehtäväkseen matkia kaikessa Bundia. „Manifestiinsa“ he ovat liittäneet myöskin Bundin V edustajakokouksen „Bundin asemasta puolueessa“ hyväksymän päätöslauselman toisen pykälän. He nimittävät „Armenian sosialidemokraattista työväenjärjestöä“ armenialaisen proletariaatin etujen ainoaksi puolustajaksi (katso mainitun „Manifestin“ 3. pykälää). „Manifestin“ kirjoittajat ovat unohtaneet, että puolueemme Kaukaasian komiteoita⁸ on jo muutamia vuosia pidetty armenialaisten (ja muiden) proletaarien edustajina Kaukaasiassa, että ne kehittävät heissä luokkatietoisuutta armenian kielellä harjoitettavan suullisen ja painetun propagandan ja agitation avulla, johtavat heitä taistelun aikana y.m., kun taas „Armenian sosialidemokraattinen työväenjärjestö“ syntyi vasta toissapäivänä. Kaiken tuon he ovat unohtaneet ja luultavasti tulevat vielä paljon unohtamaan saadakseen vain tarkasti lainatuksi itselleen Bundin organisaatoriset ja poliittiset katsomukset.

taan,—meille tyrkytetään vaivaista, erillisiksi puolueiksi pirstottua „federalistista liittoa“! Terävän asean asemesta meille annetaan ruostunut ase ja vakuutellaan: tällä te, nähkääs, teette pikemmin lopun verivihollisistanne!

Siihen vievät meitä federalisti-sosialidemokraatit!

Mutta koska me emme pyri „lujittamaan kansallisia raja-aitoja“, vaan pyrimme hävittämään ne, koska me emme tarvitse ruostunutta asetta, vaan tarvitsemme terävän asean repiäksemme juurineen pois nykyisen epäoikeudenmukaisuuden, koska me emme halua tuottaa viholliselle iloa, vaan murhetta, ja tahdomme sen hävittää maan tasalle, niin on selvää, että velvollisuutemme on kääntää selkämme federalisteille ja löytää parempi vastaus „kansallisuuskysymyksen“ ratkaisulle.

II

Tähän asti me olemme puhuneet siitä, kuinka „kansallisuuskysymystä“ ei pidä ratkaista. Keskustelkaamme nyt siitä, kuinka tämä kysymys pitää ratkaista, s.o. kuinka sen on ratkaissut sosialidemokraattinen työväenpuolue*.

Ennen kaikkea on muistettava, että Venäjällä toimiva sosialidemokraattinen puolue nimitti itsensä **Venäjän** (eikä **venäläiseksi**) puolueeksi. Tällä se ilmeisesti halusi meille sanoa, että se tulee kokoamaan

---

* Lienee paikallaan huomauttaa, että seuraava esitys on puolueohjelmamme kansallisuuskysymystä koskevien pykälien selittämistä.

lippunsa alle venäläisten proletaarien ohella myöskin Venäjän **kaikkien kansallisuuksien** proletaareja ja ryhtyy siis kaikkiin toimenpiteisiin hävittääkseen niiden välille pystytetyt **kansalliset raja-aidat**.

Edelleen puolueemme on puhdistanut „kansallisuuskysymyksen“ sen ympärille kietoutuneesta usvasta, joka saattoi sen näyttämään salaperäiseltä, se jakoi tuon kysymyksen perusosiin, antoi kullekin niistä luokkavaatimuksen luonteen ja esitti ne ohjelmassa eri pykälinä. Tällä se osoitti meille selvästi, että **sinänsä otettuina** ei niinsanotuilla „kansallisilla eduilla“ ja „kansallisilla vaatimuksilla“ ole erikoista arvoa, että nuo „edut“ ja „vaatimukset“ ansaitsevat huomiota vain sikäli, mikäli ne edistävät tai voivat edistää proletariaatin luokkatietoisuutta, sen luokkakehitystä.

Kaikella tällä Venäjän sosialidemokraattinen työväenpuolue viitoitti selvästi sen tien, jolle se on lähtenyt, ja sen kannan, jonka se on ottanut „kansallisuuskysymystä“ ratkaistessaan.

Mitä osia kuuluu „kansallisuuskysymykseen“?

Mitä herrat federalisti-sosialidemokraatit vaativat?

1) „**Kansalaistasa-arvoisuutta Venäjän kansallisuuksille**“?

Teidän mieltänne kuohuttaa Venäjällä vallitseva kansalaistasa-arvoisuuden puuttuminen? Te tahdotte palauttaa Venäjän kansallisuuksille hallituksen poisottamat kansalaisoikeudet ja sen vuoksi vaaditte kansalaistasa-arvoisuutta noille kansallisuuksille? Mutta olemmeko me **tätä** vaatimusta vastaan? Me ymmärrämme erinomaisen hyvin, kuinka suuri merkitys proletaareille on kansalaisoikeuksilla. Kansalaisoikeudet ovat taisteluväline; niiden oikeuksien riistäminen

merkitsee aseiden riistämistä; ja kukapa ei tietäisi, että aseettomat proletaarit eivät voi taistella hyvin? Ja Venäjän proletariaatille on välttämätöntä, että Venäjän kaikkien kansallisuuksien proletaarit taistelisivat hyvin, sillä mitä paremmin nämä proletaarit tulevat taistelemaan, sitä enemmän heillä tulee olemaan luokkatietoisuutta, ja mitä enemmän heillä tulee olemaan luokkatietoisuutta, sitä tiukemmaksi tulee Venäjän proletariaatin luokkayhtenäisyys. Niin, kaiken tämän me tiedämme, ja siksi me taistelemme ja tulemme taistelemaan kaikin voimin Venäjän kansallisuuksien kansalaistasa-arvoisuuden puolesta! Lukekaahan puolueohjelmamme 7. pykälä, jossa puolue puhuu „kaikkien kansalaisten täydellisestä tasa-arvoisuudesta heidän sukupuolestaan, uskontunnustuksestaan, rodustaan ja kansallisuudestaan riippumatta“, ja te huomaatte, että Venäjän sosialidemokraattinen työväenpuolue ottaa toteuttaakseen nuo vaatimukset.

Mitä federalisti-sosialidemokraatit vielä vaativat?

2) „**Kielivapautta Venäjän kansallisuuksille**“?

Teidän mieltänne kuohuttaa se tosiasia, että Venäjän „vieraiden“ kansallisuuksien proletaareja on miltei kielletty opiskelemasta äidinkielellään, puhumasta omaa kieltään julkisissa, valtion ja muissa laitoksissa? On tosiaan syytä mielten kuohuun! Kieli on kehityksen ja taistelun ase. Eri kansakunnilla on eri kieli. Venäjän proletariaatin edut vaativat, että Venäjän kansallisuuksien proletaareilla olisi täysi oikeus käyttää **sitä kieltä**, jolla he voivat helpoimmin saada sivistyksen, jolla he voivat parhaimmin taistella vihollisia vastaan kokouksissa ja julkisissa, valtion y.m. laitoksissa. **Sellaiseksi** kieleksi tunnustetaan

äidinkieli. „Vieraiden“ kansallisuuksien proletaareilta riistetään äidinkieli, emmehän voi vaieta,— sanovat he. No niin, mutta mitä puolueohjelmamme sanoo siitä Venäjän proletariaatille? Lukekaa puolueohjelmamme 8. pykälä, jonka mukaan puolueemme vaatii: „Väestön oikeutta saada sivistys äidinkielellä, mikä taataan perustamalla sitä varten välttämättömiä kouluja valtion ja itsehallintaelinten kustannuksella; jokaisen kansalaisen oikeutta puhua omaa kieltään kokouksissa; äidinkielen saattamista saman arvoiseksi valtionkielen kanssa kaikissa paikallisissa julkisissa ja valtion laitoksissa“,— lukekaa se kaikki ja te tulette vakuuttuneiksi, että Venäjän sosialidemokraattinen työväenpuolue ottaa toteuttaakseen tämänkin vaatimuksen.

Mitä federalisti-sosialidemokraatit vielä vaativat?

3) „Itsehallintaa Venäjän kansallisuuksille“?

Te haluatte sillä sanoa, että samoja lakeja ei voida yhtäläillä soveltaa Venäjän valtakunnan eri paikkakuntiin, jotka eroavat toisistaan omalaatuisten elinolojensa ja väestön kokoonpanon puolesta? Te tahdotte, että mainituille paikkakunnille annettaisiin oikeus mukauttaa yleiset valtion lait omalaatuisiin oloihinsa? Jos se on niin, jos vaatimuksenne sisältö on sellainen, niin sille on annettava vastaava muotokin, on heitettävä pois natsionalistinen usva, sekasotku ja nimitettävä asioita niiden oikeilla nimillä. Ja jos te noudattatte tätä neuvoa, niin te tulette vakuuttuneiksi, että meillä ei ole mitään tuota vaatimusta vastaan. Meillä ei ole minkäänlaisia epäilyksiä siihen nähden, että Venäjän valtakunnan eri paikkakunnat, jotka eroavat toisistaan omalaatuisten elinolojen ja väestön kokoon-

panon puolesta, eivät voi samalla tavalla soveltaa valtakunnan perustuslakia, että sellaisille paikkakunnille on annettava oikeus toteuttaa valtakunnan yleistä perustuslakia siinä muodossa, jossa niille koituu suurin hyöty ja jossa ne saavat täydellisimmin kehitettyä kansassa olevia poliittisia voimia. Sitä vaativat Venäjän proletariaatin luokkaedut. Ja jos te luette puolueohjelmamme 3. pykälän, jossa meidän puolueemme vaatii „laajaa paikallista itsehallintaa; alueellista itsehallintaa niille paikkakunnille, jotka erottautuvat erikoisten elinolojen ja väestön kokoonpanon puolesta“, niin te havaitsette, että Venäjän sosialidemokraattinen työväenpuolue ensin puhdisti tuon vaatimuksen nationalistisesta usvasta ja sitten otti toteuttaakseen sen.

4) Te mainitsette meille tsaarin itsevaltiudesta, joka vainoaa petomaisesti Venäjän „vieraiden“ kansallisuuksien „kansallista kulttuuria“, joka puuttuu rosvomaisesti niiden sisäiseen elämään ja ahdistaa niitä joka taholta, joka on raakalaismaisesti hävittänyt (ja edelleenkin hävittää) suomalaisten kulttuurilaitoksia, on rosvomaisesti anastanut Armenian kansallisuusomaisuuden j.n.e.? Te vaaditte takeita itsevaltiuden rosvomaisia väkivaltaisuuksia vastaan? Mutta emmekö me näe tsaarin itsevaltiuden väkivaltaisuuksia ja emmekö me ole taistelleet jatkuvasti noita väkivaltaisuuksia vastaan?! Nykyään on jokaiselle silminnähtävää se, kuinka Venäjän nykyinen hallitus ahdistaa ja kuristaa Venäjän „vieraita“ kansallisuuksia. Epäilemätöntä on myös se, että hallituksen tuollainen politiikka päivästä toiseen turmelee ja saattaa vaarallisten koettelemusten alaiseksi Venäjän proleta-

riaatin luokkatietoisuuden. Me tulemme siis aina ja kaikkialla taistelemaan tsaarin hallituksen turmelupolitiikkaa vastaan. Me tulemme siis aina ja kaikkialla puolustamaan paitsi noiden kansallisuuksien hyödyllisiä laitoksia myöskin niiden hyödyttömiä laitoksia itsevaltiuden poliisikomennon väkivaltaisuuksilta, sillä Venäjän proletariaatin edut sanovat meille, että vain kansallisuuksilla itsellään on oikeus hävittää tai kehittää kansallisen kulttuurinsa niitä tai näitä puolia. Mutta lukekaa ohjelmamme 9. pykälä. Eiköhän siitä ole kysymys puolueohjelmamme 9. pykälässä, joka sivumennen sanoen on aiheuttanut paljon jälkipuheita niin vihollistemme kuin ystäviemmekin keskuudessa.

Mutta tässä meidät keskeytetään ja neuvotaan lopettamaan keskustelu 9. pykälästä. Minkä vuoksi? kysymme me. „Sen vuoksi“, vastaavat he, että tuo ohjelmamme pykälä „on perinpohjaisesti ristiriidassa“ saman ohjelman 3., 7. ja 8. pykälän kanssa, että jos kansallisuuksille annetaan oikeus järjestää kaikki kansalliset asiansa oman tahtonsa mukaan (kts. 9. pykälä), niin mainitussa ohjelmassa ei silloin pidä olla sijaa 3., 7. eikä 8. pykälälle, ja päinvastoin, jos nuo pykälät jäävät ohjelmaan, niin silloin on epäilemättä ohjelmasta poistettava 9. pykälä. Jotain sellaista epäilemättä sanoo „Sakartvelo“*, kun se kysyy sille ominaisella

---

* Me kajoamme tässä „Sakartveloon“ vain siksi, että voisimme paremmin selittää 9. pykälän sisällön. Tämän kirjoituksen tarkoituksena on arvostella federalisti-sosialidemokraatteja eikä „sakartvelolaisia“, jotka eroavat perinpohjin ensinmainituista (kts. I luku).

kevytmielisyydellä: „mitä logiikkaa on sanoa kansakunnalle: minä annan sinulle alueellisen itsehallinnon, ja samaan aikaan muistuttaa sille, että sillä on oikeus järjestää kaikki kansalliset asiansa oman harkintansa mukaan?“ (kts. „Sakartvelo“ № 9). „Nähtävästi“ ohjelmaan on päässyt pujahtamaan loogillinen ristiriitaisuus, „nähtävästi“ tuon ristiriidan poistamiseksi on ohjelmasta poistettava joko yksi pykälä tai muutamia pykälää! Niin, „ehdottomasti“ on poistettava, mitenkäs muuten, näettehän, että itse logiikka panee vastalauseensa epäloogillisen „Sakartvelon“ kautta.

Muistuu mieleen eräs muinaistaru. Eli kerran „tietäjä-anatoomi“. Hänen käytettävissään oli „kaikki välttämätön“, mitä „oikea“ anatoomi tarvitsee: diplomi, huoneisto, välineet ja ylettömät pyyteet. Häneltä puuttui vain vähäistä—anatomian tuntemusta. Kerran hänen puoleensa käännyttiin pyynnöllä, että hän selittäisi, minkälainen yhteys on olemassa luurangon eri osien välillä, jotka hän oli heitellyt hajalleen anatomiapöydälle. „Kuuluisalle tietäjällemme“ tuli täten tilaisuus loistaa tiedoillaan. Suurella mahtipontisuudella ja juhlallisuudella „tietäjä“ kävi „asiaan“! Mutta voi surkeutta! „Tietäjä“ ei tuntenut anatomian alkeitäkään, hän ei tiennyt, mikä osa pitää mihinkin liittää, jotta tulokseksi saataisiin kokonainen luuranko! Kauan raukka touhusi ja kovin hikoili, mutta turhaan! Viimein, kun häneltä oli mennyt kaikki sekaisin eikä mitään syntynyt, hän kahmasi muutamia luurangon osia, viskasi ne kauas luotaan sadatellen filosofisesti „ilkeitä“ ihmisiä, jotka muka olivat panneet hänen pöydälleen vääriä luurangon osia. Katsojat tietysti nauroivat „tietäjä-anatoomille“.

Samanlainen kammellus sattui „Sakartvelollekin“. Sen päähän päikähti ryhtyä selittämään meidän puolueohjelmaamme, mutta osoittautui, ettei se tiennyt, mitä meidän ohjelmamme on ja kuinka sitä on selitettävä, se ei ymmärtänyt, mikä yhteys on olemassa tämän ohjelman eri pykälien välillä ja mitä on kukin pykälä erikseen,— ja niinpä se „filosofisesti“ neuvoo meitä: kun kerran minä en ole voinut ymmärtää teidän ohjelmanne noita ja noita pykäliä, niin sen vuoksi (?!) ne on heitettävä pois ohjelmasta.

Mutta minä en halua saattaa naurunalaiseksi ilman-kin naurettavaa „Sakartveloa“,— sanotaanhan: maassa makaavaa ei saa lyödä! Päinvastoin, olen valmis jopa auttamaan sitä ohjelmamme selittämisessä, mutta sillä ehdolla, että se 1) omilla palstoillaan tunnus-taa tietämättömyytensä; 2) huomaavaisesti kuuntelee minua ja 3) olisi sovussa logiikan kanssa*.

Asia on näin. Ohjelmamme 3., 7. ja 8. pykälä syntyivät valtiollisen sentralismin pohjalla. Kun Venäjän sosialidemokraattinen työväenpuolue liitti nämä pykälät ohjelmaansa, niin se piti ohjeenaan sitä käsityskantaa, että „kansallisuuskysymyksen“ niinsanottu „lopullinen“ ratkaisu, s.o. Venäjän „vieraiden“ kansallisuuksien „vapautus“ yleensä puhuen on mahdollista niin kauan kuin poliittinen herruus on porvariston käsissä. Siihen on kahdenlainen syy: ensinnäkin

---

* Pidän tarpeellisena ilmoittaa lukijalle, että „Sakartvelo“ heti ensi numeroistaan lähtien julisti sodan logiikalle pitäen sitä kahleena, jota vastaan on taisteltava. Ei kannata kiinnittää huomiota siihen seikkaan, että „Sakartvelo“ puhuu usein logiikan nimessä. Se menettelee siten sille ominaisen kevytmielisyyden ja huonon muistin takia.

nykyinen taloudellinen kehitys rakentaa vähitellen siltaa „vieraiden kansallisuuksien“ ja „Venäjän“ välille, saa aikaan yhä suuremman yhteyden niiden kesken ja siten synnyttää näiden kansallisuuksien porvariston johtavissa piireissä ystävällisiä tunteita, mikä poistaa maaperän niiden „kansallisilta vapautumis“-pyrkimyksiltä; ja toiseksi, yleensä puhuen, proletariaatti ei tule tukemaan niinsanottua „kansallista vapaus“-liikettä, sillä tähän mennessä jokainen tällainen liike on päättynyt porvariston hyödyksi, turmellut ja runnellut proletariaatin luokkatietoisuutta. Nämä käsityskannat synnyttivät **valtiollisen sentralismin** ajatuksen ja siitä johtuvat puolueohjelmamme 3., 7. ja 8. pykälän.

Mutta, kuten edellä on sanottu, tämä on yleinen näkökanta.

Tämä ei kuitenkaan sulje pois sitä, että saattaa muodostua sellaisia taloudellisia ja poliittisia olosuhteita, joiden vallitessa „vieraiden“ kansallisuuksien porvariston edistykselliset piirit haluavat „kansallista vapautusta“.

Voi tapahtua myöskin niin, että tällainen liike osoittautuu edulliseksi proletariaatin luokkatietoisuuden kehitykselle.

Kuinka silloin on puolueemme meneteltävä?

Nimenomaan tällaisten mahdollisten tapausten varalta onkin ohjelmaamme liitetty 9. pykälä, nimenomaan sellaista mahdollista asiaintilaa ennakolta silmälläpitäen kansallisuuksille annetaan oikeus, jonka avulla ne pyrkivät järjestämään kansalliset asiansa oman halunsa mukaan (esimerkiksi „vapautumaan“ kokonaan, eroamaan).

Meidän puolueemme, puolueen, joka asettaa päämääräkseen olla koko Venäjän taistelevan proletariaatin johtaja, on oltava valmis kohtaamaan tuollaiset mahdolliset tapaukset proletariaatin elämässä, ja nimenomaan siksi sen oli liitettävä tuollainen pykälä ohjelmaansa.

Siten on velvollinen menettelemään jokainen harmitseva, kaukonäköinen puolue.

Kuitenkin osoittautuu, että „Sakartvelon“ „tietäjiä“ ja samoin eräitä federalisti-sosialidemokraatteja ei tyydytä tuollainen 9. pykälään sisältyvä ajatus. He vaativat „ratkaisevaa“, „suoraa“ vastausta kysymykseen: onko „kansallinen riippumattomuus“ edullinen vaiko epäedullinen proletariaatille?*

Mieleeni muistuvat viime vuosisadan 50-luvun venäläiset metafysiikot, jotka tungettelevasti kyselivät silloisilta dialektikoilta, onko sade hyödyksi vai vahingoksi sadolle, ja vaativat heiltä „ratkaisevaa“ vastausta. Dialektikkojen oli helppo todistaa, että sellainen kysymyksenasettelu ei ole lainkaan tieteellistä, että eri aikoina on tuollaisiin kysymyksiin vastattava eri tavalla, että kuivuuden aikana sade on hyödyksi, mutta sateisena aikana se on hyödytön ja jopa vahingoksin, että siis „ratkaisevan“ vastauksen vaatiminen tuollaiseen kysymykseen on suoranaista typeryyttä.

Mutta tuollaiset esimerkit eivät ole koituneet opetuksiksi „Sakartvelo“ lehdelle.

Samanlaista „ratkaisevaa“ vastausta vaativat Bernsteinin seuraajat marxilaisilta kysymykseen: ovatko

---

* Katso „Vanhan (s.o. vanhentuneen!) vallankumousmiehen“ kirjoitusta „Sakartvelon“ 9. numerossa.

osuuskunnat (s.o. kulutus- ja tuotannolliset osuuskunnat) hyödyllisiä vaiko vahingollisia proletariaatille? Marxilaisten oli helppo todistaa tuollaisen kysymyksenasettelun sisällyksettömyys. He selittivät hyvin yksinkertaisesti, että kaikki riippuu ajasta ja paikasta, että siellä, missä proletariaatin luokkatietoisuus on saavuttanut kyllin korkean kehitystason, missä proletarit ovat liittyneet yhteen lujaan poliittiseen puolueeseen, siellä osuuskunnat voivat olla proletariaatille suureksi hyödyksi, jos niiden perustamiseen ja johtamiseen tarttuu itse puolue, ja taas siellä, missä noita ehtoja ei ole, osuuskunnat ovat vahingollisia proletariaatille, sillä ne synnyttävät työläisissä pikkukaupustelupyrkimyksiä ja ammattikuntalaista sulkeutuneisuutta ja siten tarvelevät heidän luokkatietoisuuttaan.

Mutta tämäkään esimerkki ei ole koitunut opetuksiksi „sakartvelolaisille“. He kyselevät vielä entistäkin itsepintaisemmin: onko kansallinen riippumattomuus hyödyksi vaiko vahingoksi proletariaatille? Antakaa ratkaiseva vastaus!

Mutta me näemme, että niitä seikkoja, jotka voivat synnyttää ja kehittää „kansallista vapaus“-liikettä „vieraiden“ kansallisuuksien porvariston keskuudessa,—niitä seikkoja ei toistaiseksi ole olemassa eivätkä ne ole niinkään kiertämättömiä tulevaisuudessa,—me olemme ottaneet ne huomioon vain mahdollisina seikkoina. Onhan sitäpaitsi vielä toistaiseksi mahdotontakin tietää, millä kehitysasteella silloin tulee olemaan proletariaatin luokkatietoisuus ja kuinka hyödyllistä tai vahingollista tämä liike tulee olemaan proletariaatille! Herää kysymys, mille maaperälle sitten

pitää rakentaa* „ratkaiseva“ vastaus tähän kysymykseen, mistä se on johdettava? Ja eikö ole typerää vaatia „ratkaisevaa“ vastausta tällaisen asiaintilan vallitessa?

On selvää, että tämän kysymyksen ratkaiseminen on annettava itselleen „vieraille“ kansallisuuksille, ja meidän on hankittava niille tuon kysymyksen ratkaisemisoikeus. Ratkaiskoot kansallisuudet itse, kun sitä niiltä vaaditaan: onko „kansallinen riippumattomuus“ niille hyödyksi vaiko vahingoksi, ja jos se on hyödyksi, niin missä muodossa se on toteutettava? Vain ne voivat ratkaista tämän kysymyksen!

Näinollen 9. pykälän mukaan „vieraille“ kansallisuuksille on annettu oikeus järjestää kansalliset asiansa oman mielensä mukaan. Ja saman pykälän nojalla me olemme velvollisia pyrkimään siihen, että noiden kansallisuuksien toivomukset olisivat todella sosialidemokraattisia, että noiden toivomusten lähtökohtana olisivat proletariaatin luokkaedut, ja sitä varten näiden kansallisuuksien proletaareja on valistettava sosialidemokraattisessa hengessä, kohdistettava ankara sosialidemokraattinen arvostelu eräisiin taantumuksellisiin „kansallisiin“ tapoihin, tottumuksiin ja laitoksiin, mikä ei lainkaan estä meitä puolustamasta noita samoja tapoja, tottumuksia ja laitoksia poliisien väkivallalta.

Sellainen on 9. pykälän perusajatus.

On helppo huomata, miten syvällinen loogillinen yhteys on ohjelmamme tällä pykälällä ja proletaarisen

---

* Herrat „sakartvelolaiset“ aina rakentavat vaatimuksensa hiekalle eivätkä voi kuvitella sellaisten ihmisten olemassaoloa, jotka saattavat löytää vanhemman maaperän vaatimuksilleen!

luokkataistelun periaatteilla. Ja koska koko ohjelmamme rakentuu tälle periaatteelle, niin puolueohjelmamme 9. pykälän ja kaikkien muiden pykälien välinen loogillinen yhteys on itsestään selvää.

Tylsämielistä „Sakartveloa“ nimitetäänkin sen vuoksi „viisaaksi“ lehdeksi, että se ei voi sulattaa tuollaisia yksinkertaisia ajatuksia.

Mitä vielä jäi „kansallisuuskysymyksestä“?

5) „Kansallishengen ja sen ominaisuuksien puolustaminen“?

Mutta mitä on tuo „kansallishenki ja sen ominaisuudet“? Tiede on dialektisen materialismin avulla jo kauan sitten todistanut, että mitään „kansallishenkeä“ ei ole eikä voi olla olemassa. Onko joku kumonnut tämän dialektisen materialismin katsantokannan? Historia sanoo meille, että sitä ei ole kukaan kumonnut. Meidän on siis pakostakin hyväksyttävä mainittu tieteen näkökanta, pakostakin toistettava yhdessä tieteen kanssa, että mitään „kansallishenkeä“ ei ole eikä voi olla olemassa. Ja kun se on niin, kun mitään „kansallishenkeä“ ei ole olemassa, niin on itsestään selvää, että kaikenlainen sellaisen puolustaminen, mitä ei ole olemassa, on loogillista typeryyttä, joka kiertämättä aiheuttaa vastaavat historialliset (epäsuotuisat) seuraukset. Tuollaisista „filosofisista“ typeryyksistä puhuminen lienee sopivaa vain „Sakartvelolle“—„gruusialaisten sosialifederalistien vallankumouksellisen puolueen äänenkannattajalle“ (kts. „Sakartvelo“ № 9)*.

* Mikä sitten on tämä niin kummallisesti itseään nimittävä „puolue“? „Sakartvelo“ kertoo (katso ensimmäistä liitettä „Sakartvelon“ 10. numeroon), että „kuluvan vuoden keuhkalla kokoontuivat ulkomailta gruusialaiset vallankumoukselliset: gruusialaiset

*
*
*

Näin on asianlaita kansallisuuskysymykseen nähden.

Kuten näkyy, puolueemme on jakanut sen eri osiin, koonnut siitä elämännesteen, siirtänyt tuon

anarkistit, „Sakartvelon“ kannattajat, gruusialaiset sosiali-vallankumoukselliset ja... liittyivät yhteen... gruusialaisten sosiali-federalistien „puolueeksi“... Niin, nimenomaan anarkistit, jotka kokosydämensä ja sielunsa pohjasta halveksuvat kaikenlaista politiikkaa, sosiali-vallankumoukselliset, jotka jumaloivat politiikkaa, ja „sakartvelolaiset“, jotka kieltävät kaikenlaiset terroristiset ja anarkistiset teot,— siis noin kirjava ja toinen toisensa kieltävä sakki osoittautuu liittyneen yhteen... „puolueeksi“! Ihanteellisin kirjavakarvaisuus, mitä ihminen suinkin voi koskaan kuvitella! Siinä ei tule ihmiselle ikävä! Erehtyvät ne organisaattorit, jotka väittävät, että ihmisten yhdistymiseksi puolueeseen tarvitaan periaatteiden yhteisyys! Ei periaatteiden yhteisyys, sanoo meille tuo kirjava sakki, vaan periaatteiden puuttuminen on se maaperä, jolle „puolue“ on rakennettava! Pois meistä „teoria“ ja periaatteet — nuo orjankahleet! Mitä pikemmin me vapaudumme niistä, sen parempi, filosofoi tuo kirjava sakki. Todellakin, kun nuo ihmiset olivat vapautuneet periaatteista, niin he heti paikalla, yhdellä iskulla rakensivat... pahvitalon — anteeksi — „gruusialaisten sosiali-federalistien puolueen“. Osoittautuu, että „seitsemän ja puoli ihmistä“ voivat milloin hyvänsä perustaa puolueen, kun kokoontuvat yhteen! Eihän voi olla nauramatta, kun nuo tyhvät ihmiset, „upseerit“ ilman armeijaa, rupeavat filosofoimaan: Venäjän sosialidemokraattinen työväenpuolue „on antisosialistinen, taantumuksellinen“ y.m.s.; venäläiset sosialidemokraatit ovat „chauvinisteja“; puolueemme Kaukaasian liitto alistuu „orjallisesti“ puolueen Keskuskomitean tahtoon* j.n.e. (katso gruusialaisten vallankumouksellisten ensimmäisen konferenssin päätöslauselmia). Parempaa ei voitu odottaakaan Bakuninin aikaisilta arkeologisilta jätteiltä. Millaisia ovat puut — sellaisia ovat hedelmätkin, millaisia ovat tehtaot — sellaisia ovat tavaratkin.

* Täytyy huomauttaa, että puolueemme eri osien sopusointuinen toiminta näyttää eräistä epänormaalisista „indiviideistä“ „orjalliselta alistumiselta“. Se kaikki johtuu hermojen heikkoudesta, väittävät lääkärit.

nesteen ohjelmansa suoniin ja näyttänyt tällä kaikella, miten „kansallisuuskysymys“ on ratkaistava sosialidemokratiassa hävittääksemme kansalliset raja-aidat perustuksiaan myöten hetkeksikään loittonematta periaatteistamme.

Herää kysymys: mitä varten tarvitaan erillisiä kansallisia puolueita? Tai: missä sitten on se sosialidemokraattinen „perusta“, jolle federalisti-socialidemokraattien organisatoriset ja poliittiset katsomukset on rakennettava? Sellaista „perustaa“ ei näy, sitä ei ole. Federalisti-socialidemokraatit riippuvat ilmassa.

Tuosta epämukavasta asemasta he voivat päästä kahdella tavalla. Joko heidän on luovuttava lopullisesti vallankumouksellisen proletariaatin katsantokannoista ja hyväksyttävä kansallisten raja-aitojen lujittamisperiaate (opportunisti federalistisessa muodossa); tahi heidän on kieltäydyttävä kaikenlaisesta federalismista puoluejärjestössä, nostettava rohkeasti ylös kansallisten raja-aitojen hävittämisen lippu ja liityttävä lujasti samaan leiriin Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen kanssa.

*Sanomalehti „Proletariatis Brdzola“
(„Proletariaatin Taistelu“) № 7,
syyskuun 1 pnä 1904*

Artikkeli ilman allekirjoitusta

Käännetty gruusian kielestä